

VINNÝ KMEN

číslo 39 | duben 2023

Brněnská diecéze Církve československé husitské

Jonášovo i naše poslání

Štěpán Klásek

Umělci svědčí o Nejvyšším

rozhovor s Vratislavem Maršou

Pravda, láska a... politika

Petr Šandera

Milí přátelé, sestry a bratři,

po delší pauze dostáváte do ruky nové číslo Vinného kmene. Od minulého, podzimního čísla, uplynulo přibližně půl roku. Domluvili jsme se totiž s redakční radou, že napříště budeme vydávat pouze dvě čísla ročně. Důvody jsou následující: Vinný kmen vychází v nákladu 200 kusů. Značná část zůstává ležet, v žádném případě není rozebraný celý náklad. Takže finanční ztráta není nezanedbatelná. Je samozřejmě možnost náklad snížit, jenomže to by znamenalo automaticky vyšší cenu za výtisk, což nechceme.

Takže napříště bude Vinný kmen vycházet dvakrát ročně, a sice pravděpodobně střídavě jarní a podzimní číslo a pak letní a zimní. Uvidíme, zda se toto střídání osvědčí, samozřejmě to může být upraveno.

Děkujeme za pochopení. Snad vám náš časopis bude vždy přinášet něco zajímavého a podnětného.

Za redakci Miroslav Kubiček

Obsah

Jonášovo i naše poslání	3
Umělci svědčí o Nejvyšším	6
Fenomenální manažer	10
Pravda, láska a... politika	12
Pár „kamínků“ na spirituální téma	14
Odpuštění a útěcha	16
Tiché plody Ludmily Štěpánkové	18
Střípky ze života diecéze	20
Proč Evangelium podle pláňat?	24
Svobodní a sobě rovní	27

VINNÝ KMEN

Vydává Brněnská diecéze Církve československé husitské
Joštova 7, Brno, www.ccsbbrno.cz, dieceze@ccsbbrno.cz

Šéfredaktor: Miroslav Kubiček

Redakce: Petr Šandera, Michaela Kubičková,
Juraj Jordán Dovala, Pavel Pospíšil

Spolupracovníci: Michal Hvězda

Jazyková korektura: Marcel Sladkowski

Grafická úprava: Jerguš Dovala

Foto: Hana Fleischmannová (obálka, str. 4, 5, 14)

Tisk Tiskárna A. M. G., s.r.o., Mírová 87/2, Adamov

Jonášovo i naše poslání

Štěpán Klásek

V úvodu českého ekumenického překladu ke knize Jonáš je řečeno, že tento spis zvěstuje Boží zájem o celý svět a ukazuje na poslání Božího lidu uprostřed světa. Zkusme se tedy zamyslet i nad naším posláním v zrcadle toho dvojího vyslání proroka Jonáše.

Jeho začátek je v obou případech stejný: „Vstaň, jdi do Ninive, toho velikého města.“ Na podobný pokyn z Hospodinových úst se dali do pohybu, vstali a šli nejen praotcové Izraele v čele s Abrahámem, ale i Mojžíš a posléze skrze něj vedený lid a mnozí další izraelští proroci. Také Pán Ježíš (a v jeho jménu a v síle jeho Ducha i apoštolové) vybízejí a uvádějí do pohybu mnohé právě těmito slovy: „Vstaň a jdi.“

Někdy to pozvání jde doslova naproti našemu očekávání a je jakýmsi startovním výstřelem pro připravené běžce (tak to vypadá třeba při povolání prvních učedníků z řad galilejských rybářů), jindy nás ale zastihne nepřipravené, váhající, ba odporující a vymlouvající se (tady se nám může vybavit nejspíš Mojžíš nebo Jeremjáš). Někdy již my sami toužíme po změně a to povolání je tou poslední kapkou, která uvolní vnitřní přetlak, jindy jsme však docela spokojeni ve svém současném stavu, v klídku a pohodě, a nechce se nám nic měnit, nechce se nám opouštět naši více či

méně komfortní zónu.

Jonáš nemá problém vstát a jít, ale má problém jít tam, kam ho Hospodin posílá, a dělat to, co po něm žádá. Ani se mu moc nedivíme. Ještě bychom tak pochopili, že někoho třeba přitahuje život ve velkém městě (jako například Lota), ale jít mezi ty, jejichž zlo vystoupilo před Boží tvář a volat proti nim? Nejen Jonášova, ale i naše neochota, náš strach postavit se proti zlu, vede k úprku od Hospodina.

Avšak nejen zlo, kterému bychom se rádi zdálky vyhnuli, nýbrž i Hospodin si nás najde tak, Jako Jonáše, i na našem útěku.

Touha po Bohu zrozená v soužení i zkušenost Boží záchrany z hlubin moře Jonáše určitým způsobem promění. I když v závěru knihy, kde se Jonáš vzteká nad „nespravedlivým“ Božím milosrdenstvím pro Ninivetské, o hloubce této Jonášovy proměny trochu zapochybujeme. Jistě ne náhodou i vzhledem k nám však zůstává závěr tohoto příběhu z Boží strany otevřený, tedy s nadějí i pro Jonáše.

Nyní se však vraťme k tomu druhému povolání a vyslání. Začátek je úplně stejný, ale druhá část je jiná. Místo „volej proti němu“ tu zaznívá úkol „provolávej v něm, co ti uložím“.

Stalo se slovo Hospodinovo k Jonášovi, synu Amítajovu: „Vstaň, jdi do Ninive, toho velikého města, a volej proti němu, neboť zlo, které páchají, vystoupilo před mou tvář.“ Ale Jonáš vstal, aby uprchl do Taršíše, pryč od Hospodina.

Jon 1, 1-3a

I stalo se slovo Hospodinovo k Jonášovi podruhé: „Vstaň, jdi do Ninive, toho velikého města, a svolávej v něm, co ti uložím.“ Jonáš tedy vstal a šel do Ninive, jak mu Hospodin uložil.

Jon 3, 1-3a

Zatímco to první Jonášovo prorocké volání mělo být „proti“ tomu městu, to druhé je „v“ něm. Ty dvě hebrejské předložky se liší jen v jednom písmenku: v prvním případě je tam hláska ajin a ve druhém alef. Posun ve smyslu je však důležitý. Podle Pípalova slovníku by se ta předložka v prvním případě dala přeložit nejen „proti“, ale také „naproti“ nebo „nad“ anebo „svrchu“. Ve všech těch případech to ale znamená, jestliže ne přímo nepřátelství, pak určitý odstup od těch, ke kterým je Jonáš poslán, a zároveň také jistou nadřazenost, dalo by se říci povýšený pohled shora. I my křesťané někdy takto ke svým bližním ve světě přistupujeme a občas se přitom schováváme za Boží vyvýšenost nad světem. V případě, kdy je Jonáš povolán podruhé, však dochází ke zdánlivě drobné, ale významné změně. Ta předložka s alefem se dá přeložit nejen „v“ něm, ale také jako „při“ něm, anebo „s ohledem“ na ně. Jistě cítíme ten rozdíl. Už nestojíme jen někde naproti přes příkop, přes který křičíme na své nepřátele, ale jsme přímo v tom městě mezi těmi lidmi, a i když jim neseme třeba i přísné slovo Božího soudu, měli bychom být při nich, měli bychom to činit s ohledem na ně. Dalo by se říci, že to druhé Jonášovo vyslání má kristovské rysy, že v něm Hospodin odhaluje svou tvář tak, jak ji pak budeme moci uvidět v Pánu Ježíši Kristu. Bohužel i my křesťané se mnohdy

podobáme Jonášovi. Ač jsme sami zakusili Boží záchranu, Boží milosrdenství a odpuštění, ač ústy třeba i věrně zvěstujeme to, co nám Pán Bůh uložil, i my to někdy ještě můžeme činit s ne tak docela proměněným srdcem. Na jedné straně je úžasné, že Boží slovo může působit skrze nás, a přece zároveň určitým způsobem nezávisle na nás, na naší dokonalosti, či spíše nedokonalosti. Na druhé straně je nám, věřím, toho Jonáše v závěru knihy líto. A v lítosti nad Jonášem, vztekajícím se nad Božím odpuštěním a nad velikým Božím milosrdenstvím k ninivským hříšníkům a ostatním Božím tvorům v tom městě, snad smíme zakusit i ozvuk Boží lítosti nad sebou, nad naším stále ještě někdy tvrdým srdcem. V tom Hospodinem ponechaném otevřeném konci knihy tak spolu s Jonášem máme naději i my.

Umělci svědčí o Nejvyšším

Rozhovor s farářem a předsedou spolku „Verbum et musica” Vratislavem Maršou

Miroslav Kubíček

Ahoj Vratislave, když jsem se na tebe obrátil s prosbou o rozhovor do Vinného kmene, nešlo mi, alespoň ne v první řadě, o tvoji službu farářskou, ale především o tvoji činnost ve spolku Verbum et musica, respektive o tento spolek jako takový. Aktivita tohoto spolku jsou nám zde v Brně dobře známy. Nejsem si ale jist, nakolik je to i v povědomí věřících naší církve mimo toto město. Můžeš nejdřív alespoň stručně vyložit, kdy a za jakých okolností spolek Verbum et musica vznikl, kdo stál u zrodu, co bylo podnětem a tak dále?

Spolek Verbum et musica nevznikl nijak prvoplánově. V roce 1999 za mnou jako za členem rady starších a kazatelem v náboženské obci Brno-Řečkovice přišel člen této náboženské obce, tehdejší student operního zpěvu na JAMU Zdeněk Plech s tím, že by rád uvedl svůj muzikál Marnotratný syn. Když jsem s tímto návrhem přišel do rady starších, ta k mému údivu vyslovila souhlas. Měla jednu podmínku. Aby se věc nevymkla z rukou, budu zodpovědnou osobou já. Kolem tohoto projektu se vytvořilo společenství mladých lidí z různých církví, různých

profesí (tehdy ještě většinou studentů nejen z JAMU, nýbrž i ze škol technického zaměření). Marnotratný syn se dočkal premiéry v prosinci 1999 a měl být uveden pouze jednou. Nikdo nepočítal s tím, že se setká s velkým úspěchem, že vyjdou pochvalné recenze v tisku, a že s ním budeme jezdit po celé republice. S tím ale vyvstal problém, kterak pokrýt vzniklé náklady. Aby místní náboženská obec vystavovala faktury za uvedená představení – to nebyla schůdná cesta. Tehdy můj kamarád, který je daňovým poradcem (v té době nám dělal i zvukaře) přišel s nápadem založit občanské sdružení. No a to se stalo v srpnu 2000.

Kulturní činnost v rámci církve není zdaleka ojedinělá, jak by se mohlo někdy zdát. Čím může podle tebe právě v kultuře církev přispět, co sem může přinést svého a jak může být i v této oblasti nezastupitelná?

To je nelehká otázka. My jsme od počátku vnímali náš spolek jako nástroj kulturně-misijní. Začínali jsme realizací vlastních projektů, např. muzikálu Kazatel opět od Zdeňka Plecha (tehdy již sólisty opery Národního divadla v Praze), který byl velmi úspěšný. Umělecky zde byl

pojat život Mistra Jan Husa. V současnosti máme činnost rozdělenou do dvou základních oblastí. První z nich je práce s dětmi, tzv. volnočasové kluby, kde jsou děti vedeny v křesťanském duchu. V současnosti spolek finančně i organizačně zajišťuje klub Jonáš v Řečkovicích, kde místní farářka a členka spolku Šárka Chytilová s dětmi odvádí ohromný kus práce. Druhý klub pod názvem Šalomoun působí v Maloměřicích. Na tyto kluby pak navazuje spolupráce s divadly pro děti, tzv. tematické dětské dny v adventním a velikonočním čase i během prázdnin. Druhou oblastí jsou aktivity pro dospělé. A zde nám vykrystalizovaly

určité formy kulturně-misijní činnosti.

Samozřejmě zůstávají koncerty, výstavy, hudebně-dramatické pořady, divadelní představení, kde se neobracíme jen na tzv. zvučná jména, nýbrž se snažíme navazovat spolupráci i se začínajícími umělci. Další formou, u jejíhož vzniku jsi stál ty sám, je Povídání o filmu. Cyklus, který si našel své příznivce, a který navzdory našim představám již běží od roku 2007 doposud. Jinou oblastí je tzv. Komorní akademie, která působí hlavně v Maloměřicích. Zde organizujeme přednášky na téma historie, religionistiky, umění.

V současné době zde probíhá i odborný seminář pro duchovní a laiky, „Kapitoly z psychiatrie a duchovní služby aneb pryč se stigmatizací duševních onemocnění“ pod vedením MUDr. Marty Holanové, psychiatřky a soudní znalkyně v tomto oboru. V Maloměřicích jsme pak rozjeli další cyklus pod názvem „Filmové setkání nad Biblií“, který je propojen s biblickými hodinami. V neposlední řadě realizujeme vydavatelskou činnost, kdy se nám podařilo vydat sebrané dílo bratra faráře Jaroslav Vyskočila, nebo CD „Antonín Dvořák – Biblické písně; Tři duchovní zpěvy“. Základní filozofii zůstává, aby tyto projekty byly dostupné i pro sociálně slabé spoluobčany.

Od počátku si dáváme pozor, aby sakrální prostory nebyly vnímány jako další kulturní dům, nýbrž jako místo, kde se skrze umění mohou dotýkat hodnot, které jsou penězi nevyjádřitelné. Proto vždy na začátku našich aktivit mimo jiné zaznívá promluva duchovního. Jsme přesvědčeni, že autoři a interpreti různých uměleckých děl svým obdarováním svědčí o dárci Nejvyšším. Že skrze umění se můžeme ve víře přiblížit Hospodinu.

Máš něco jako „štáb“ pro činnost Verbum et musica? Jakým způsobem volíš náměty, akce, jakými cestami vybíráš programy, jak získáš možné aktéry a účinkující?

„Štáb“ tvoří již jmenovaná Šárka

Chytilová, já a Václav Gazda, který má na starosti účetnictví a věci s tím spojené. Díky žádostem o dotace, které pravidelně předkládáme téměř půl roku předem, máme dramaturgii ujasněnou minimálně v tomto časovém předstihu. Některé aktivity ale plánujeme i rok a více dopředu. To je dáno dvěma aspekty. První je finanční. To proto, že naše akce se konají buď zdarma nebo s doporučenou výší vstupného-daru. Je tedy dost náročné zajistit finanční prostředky. Nikdy akci nerealizujeme, dokud nemáme předem dostatečnou finanční částku. Než takovou částku získáme, trvá to nějakou dobu. Druhým aspektem je najít volný termín umělce. Za roky existence spolku to v současnosti vypadá tak, že sami umělci nás oslovují s vhodnými projekty a návrhy na jejich realizaci.

V průběhu let, po která „Verbum et musica“ existuje, ses měl možnost setkat s celou řadou významných osobností naší kultury. Můžeš uvést alespoň ty nejznámější, respektive ty, které tě nejvíce zaujaly a oslovily?

Ono je velmi těžké někoho jmenovat. Každopádně díky činnosti spolku jsme mohli pracovat společně s panem Radovanem Lukavským, právě na onom prvním muzikálu. Byla to pro nás všechny škola pokory k daru, kterého se mu dostalo. Myslím, že pan Lukavský nás tímto

všechny poznamenal. Mohu jmenovat pana Josefa Somra, Petra Kostku, Jana Hartla, Štěpána Raka, Alfreda Strejčka, samozřejmě Zdeňka Plecha, zpěvačku Magdu Vitkovou, klavíristu a varhaníka Jana Krále, pana Jaroslava Tůmu, interpreta ve hře na varhany, cembalo, klavichord, nebo Martina Jakubíčka, vynikajícího brněnského varhaníka. Jsem moc rád, že jsme se poznali s Vítou Marčíkem. Pro mě je to krásný boží človíček. Jeho pohádky pro děti či představení pro dospělé jsou nezapomenutelné. Pohádku „O holčičce, která se ještě nenarodila“, jsme nejprve uvedli pro děti a o rok později pro dospělé. Ti, kteří toto představení viděli, říkají, že na něj nejde zapomenout. Hluboké, duchovní... Dlouhodobě spolupracujeme s akapelovou skupinou DNA – Dej Nám Akord. Nádherní lidé. Nebo skupina mladých lidí ONLY HIS, jejichž koncerty nás doslova nabíjí nakažlivou radostí.

Když jsem u těchto vzpomínek, víš, co je zajímavé? Čím větší umělec, mistr svého oboru, jehož jméno je známé nejen u nás, nýbrž i v zahraničí, tím spíš při osobním setkání zjistíš, že je ve svém soukromém životě o to skromnější a pokornější.

A co dál? Vyhledky?

Přiznám se, že nám trochu dochází dech. Možná je to dobou, kterou jsme si prošli a procházíme. Co mě osobně drtí, tak je neskutečná byrokracie kolem získávání dotací a jejich vyúčtování. To jsou chvíle, kdy chceme končit. No a potom např. přijde tradiční vánoční koncert Zdeňka Plecha a jeho přátel, kdy lidé odchází z řeckovického Sboru Páně i se slzičkou. V tu chvíli si člověk řekne, že to má smysl. Nebo když se sbor otřásá v rámci klubu dětským dupotem, výskotem a smíchem. Takže co dál? Nechme to – slovy, která pronesl na jedné naší akci pan režisér Jiří Strach – na vyšší režii.

Fenomenální manažer

Jan Oldřich Krůza

Když se řekne manažer, co se vám vybaví? Možná korporátní darmožrout, co se vozí Mercedesem, řídí při tom s mobilem v ruce a povyšuje se nad ostatní zaměstnance? Ne každý je takový. Já bych dnes chtěl představit jednoho manažera, který byl tak fenomenálně skvělý, že bych ho bez okolků prohlásil za svatého. Je jím Jan Blahoslav, muž narozený před pěti sty lety – 20. února 1523.

Byl to člověk, díky kterému máme Bibli kralickou. Sestavil dva zpěvníky, ze kterých dosud čerpáme v našem církevním zpěvníku. Napsal první český slabikář a zavedl i pojem „slabikář“ jako takový. Byl historikem, překladatelem, muzikologem, teologem, knězem, literátem.

Proč ho pak považuju za manažera? Manažer je z anglického slova „manage“, tedy zvládnout něco. Jan Blahoslav byl biskup Jednoty bratrské a jako takový je trochu ve stínu Jana Amose Komenského.

A jestliže Komenský psal duchovní veledíla, Jan Blahoslav tvořil veledílo samotné Jednoty bratrské tak, aby vzkvétala, aby měla metodiku práce, aby měla členy, aby měla vzdělání, aby měla co zpívat. Jan Blahoslav nebyl mystik, byl praktik. Byl to manažer par excellence.

Nejvíc mě to zaujalo na tvorbě Bible kralické. Jan Blahoslav na ní pracoval, když působil v Ivančicích. Jenomže sotva přeložil Nový zákon, zemřel náhle na tuberkulózu, v 48 letech. Zkuste si otevřít Kralickou bibli a podívat se na text Starého a Nového zákona, jestli tam uvidíte patrný rozdíl ve stylu nebo kvalitě překladu. Já ho nevidím. Protože překládaje Nový zákon poslal svoje lidi na zahraniční univerzity, aby se naučili pořádně řecky a hebrejsky, napsal českou gramatiku a metodiku překladu, takže dílo po jeho smrti normálně jelo dál. Nenadarmo se říká, že dobrý šéf se pozná podle toho, jak funguje jeho kolektiv, když on je pryč. Byl by to fenomenální úspěch, i kdyby svůj odchod dopředu plánoval, ale že náhle zemře, to asi opravdu vědět nemohl.

Jan Blahoslav nevynikal originalitou nebo hloubkou poselství. Vynikal tím, že se pečlivě vzdělával, navázal na díla svých předchůdců a současníků a důkladně je rozvinul. Například jeho překlad Nového zákona se od překladu utrakvisty Beneše Optáta liší jen z 5%. Vždy vycházel z práce těch nejlepších, kteří ho předešli. Poslouchal přednášky Luthera a Melanchtona. V tom vidím obrovský potenciál vzít si z něho

příklad: Zasvětit svoji činnost správně, Boží věci. Vzdělat se u světových špiček své doby. Seznámit se s dílem svých současníků. To, co se naučím, důkladně aplikovat, dál rozvíjet a předávat dál. Trpělivě rozvíjet činnost, která se jeví jako smysluplná. A já myslím, že na to si můžeme troufnout. Tím spíš, že Jan Blahoslav, aby se vyučil od světových špiček svojí doby, musel za nimi cestovat, a to pěkně po svých a navíc s chatrným zdravím. Nám stačí dobře použít internet. Univerzity s přesahem prakticky do všech oborů, jakými se my můžeme zabývat, máme tady v Česku. Každá fakulta, každá katedra, má nějakou stránku na Facebooku nebo diskuzní fórum. Vždycky se můžu zeptat na nasměrování ke kvalitnímu, současnému výzkumu. Takový poklad máme tolika vědomostí a informací! A my ho používáme na to, abychom se dívali na Netflix nebo si lajkovali fotky včerejšího oběda. Máme na víc. A fakt, že díky Blahoslavově práci mohla Jednota bratrská dát světu velikána Komenského formátu, nám může být povzbuzením, že i naše poctivá práce na Božím díle vydá užitek šedesátý a stý.

Pravda, láska a... politika

Petr Šandera

Určitě si vzpomenete na heslo, které se hojně ozývalo v době našeho politického převratu na přelomu let 1989-1990. „Pravda a láska musí zvítězit nad lží a nenávistí.“ Nepamatuji si již, zda tato slova pronesl jako první přímo Václav Havel, ale jsou s ním od té doby spojována.

Postupem času ale došlo k podivnému jevu. Tato slova začala být vnímána jako cosi až neslušného. Byla vyslovována v podstatě s opovržením. Naše společnost totiž došla k závěru, že takto trapně naivní slova do politiky v žádném případě nepatří. A nepatří ani k praktickému, čili „normálnímu“ životu.

Společnost pak v průběhu dalších pár desetiletí čím dál víc špěla k docela obyčejnému cynismu. Objevily se nové pojmy: „pravdoláskař“ a „sluníčkář“, vyslovovány samozřejmě s náležitým pohrdáním. Ale lze se tomu vlastně divit? Lze se tomu divit, když na nejvyšších státních postech se ocitli lháři, podvodníci a zrádci? Lze se tomu divit, když v posledních deseti letech tak zvaná „hlava státu“ veřejně a okázale dávala najevo, že ohleduplnost, slušnost, férové jednání, slušné vyjadřování, je přežitkem? Když premiér státu dal národu najevo, že krást, lhát a podvádět pro vlastní prospěch se vyplatí? Kdo by se takových pobídek nechopil, že? A tak se hrubost

a sprostota staly v podstatě národní normou a pojmy pravda a láska šly pak logicky do starého železa...

Co ale na to my, křesťané? Jak se k tomu stavíme? Vždyť přece obě dvě slova jsou pojmy veskrze biblické! Je normální jimi opovrhovat, tak, jak se to v posledních letech běžně dalo? Vždyť naše civilizace a kultura stojí na křesťanských základech (samozřejmě tím pádem i na židovských a pak pochopitelně řeckých).

Proč se tedy staly pojmy pravda a láska tak vysmívanými? Je to zvláštní, ale lidem vesměs se už tato slova nelíbí sama o sobě. Proč? Já bych řekl, že za tím může být to „nastavené zrcadlo“, jak se říká. „Světlo přišlo na svět, ale lidé si zamilovali více tmu než světlo, protože jejich skutky byly zlé.“ I tohle je biblické (Jan 3, 19). A pokračuje to: „Neboť každý, kdo dělá něco špatného, nenávidí světlo a nepřichází k světlu, aby jeho skutky nevyšly najevo.“ (J 3,20)

Zdaleka ne každý člověk je schopen (a především ochoten) převzít zodpovědnost sám za sebe. A tak je výhodné mít při ruce alibismus, že to tak dělají všichni, hlavně ti „nahoře“. Takže se znovu ptám, co na to my, křesťané. Přijmeme tento jednoduchý a svůdný alibismus za svůj, anebo se vrátíme k těm dnes tolik

vysmívaným slovům pravda a láska a vezmeme je za své? Totiž když hovoříme o křesťanských hodnotách, tak bychom jen stěží mohli najít stručnější, ale zároveň i výstižnější charakteristiku, než jsou právě tato dvě slova.

Lidé nadávají na „politiku“. „Politika je sviňa!“ vykřikuje v závěru filmu Všichni dobří rodáci podnapilý funkcionář. Opravdu je politika „sviňa“? Politika přece není sama o sobě živou bytostí, nezávislou na lidech. Tu politiku vždycky a všude nevytváří nikdo jiný, než zase jen a jen lidé, konkrétní lidé. Takže jestli politika bude „sviňa“, anebo si bude

vědome toho, že v základu jejího pojmu je řecké slovíčko pólis, mj. „obec“, tedy záležitost celé obce (v nejširším slova smyslu), je už na těch, kteří ji dělají. A v podstatě se dá říct, že ji svým způsobem děláme všichni, nikdo nemůže být zcela mimo, ať chce, anebo nechce.

A kdo by měl vnášet do té politiky pravdu a lásku, než právě v první řadě my, křesťané. Jsme postaveni před rozhodnutí, každý z nás, sám za sebe. Budeme ochotni nést zodpovědnost za ty základní křesťanské hodnoty, za pravdu a lásku – anebo je odsuneme kamsi do ztracena jako přítěž?

Sametová revoluce, foto: vysehradskej.cz

Pár „kamínků“ na spirituální téma

bratr Josef

Tajemství bílé mezi písmenky

Jiří Langer v Devíti branách na jednom místě píše něco o velikém tajemství černé barvy, kterou jsou napsaná jednotlivá písmenka Tóry. Avšak ještě větší tajemství představuje ta bílá barva, na níž jsou napsaná. Rozebíráme slova, myšlenky, texty. Zpracováváme a vyhodnocujeme informace. Pomáhá to otvírat nové obzory. Bystří to mysl. Ale někdy přicházejí momenty, kdy se cítíme slovy a informacemi zahlceni. Nevíme, jak je uchopit. Tehdy si konečně všimneme bílé barvy, na níž jsou písmenka vytištěná, anebo

ticha mezi zvuky jednotlivých hlásek. Vytrváme-li, začnou k nám „promlouvat“. Něco se stane a zakusíme základ, z něhož vyvěrají. Objevíme „tabuli“, na níž jsou napsána. Tehdy se ocitáme tváří v tvář Skutečnosti. Procitáme...

Proč je tak těžké psát o spiritualitě?

Čím to jen je, že mluvit a psát o spiritualitě bývá tak těžké? A většinou bývá také nezáživné o ní poslouchat. Dnes jsem udělal první pokus chatování s umělou inteligencí. „Ahoj GTP, můžem si povídat o spi-

Jméno této nekonečné a nevyčerpatelné hlubiny a základu všeho bytí je Bůh. Tato hlubina je to, co se slovem Bůh míní... Neboť víte-li, že Bůh znamená hlubinu, víte o něm hodně... Kdo ví o hlubině, ví o Bohu...

Paul Tillich

ritualitě?“ „Ano, velmi rád si s vámi popovídám o spiritualitě. Spiritualita je pro lidi moc důležitá...“ A tak chatbot vytvořil odstavec o spiritualitě. Nebylo to špatné. Ale jaksi chudé. Bylo to jako... řekněme umělá květina. Stroj za to nemůže. Vlastně mi odpověděl. „Pro lidi je důležitá.“ Spiritualita se musí žít. Mohu sbírat informace o vodě, ale lepší bude napít se jí anebo se do ní ponořit. Tak i spiritualita. Vlastně představuje sílu přítomného okamžiku, skutečného setkání, skutečného života. To chce kreativitu, fantazii a taky hravost. A hlavně: chce to člověka – skutečného, živého člověka, stvořeného, aby byl obrazem Božím. Anebo ještě jinak: aby byl „slávou Boží“. „Slávou Boží je živý člověk a život člověka je kontemplací,“ tak nějak to napsal už ve 2. století Ireneus Lyonský.

Selhání

Každý to známe: „Selhal(a) jsem. Takový trapas! Jak se to zase mohlo stát?! Již jsem si vypracoval(a) strategie ke zvládnání těchto momentů. Myslel(a) jsem si, že jsem se „posunul(a)“ někam dál. A zase jsem se zachoval(a) jako pitomec! A jako u všeho už to nejde vzít zpět. Co se stalo, stalo se. Byli u toho diváci. Před nimi jsem se ztrapnil(a). Zvlášť před těmi, před kterými je mi to obzvlášť nepříjemné.“ Nepomohou utěšování ani racionalizace. Nepomohou ani plánování pro příště. Tro-

ška takového mentálního cvičení jistě neuškodí. Ale určitě nezaručí, že se to příště nestane. „Takový(á) přece nechci být! To přece nejsem já!“... „Ale, ano, přesně takový(á) jsi.“ „Pořád a do konce svého života budu odkázaný(á) na lásku a trpělivost druhých. A ti druzí zase na mou. Nemám na co být pyšný(á). Ale právě o to jde. I tato nepříjemná zkušenost mne přivádí ke skutečnosti, jaká opravdu je. Právě tady nás čeká Bůh.“ Přijmout tuto zkušenost znamená...

Chvála hlubiny

Bůh není jen výšina, ale taky hlubina. V této souvislosti se tím myslí hlavně opak plytkosti a povrchnosti. Uprostřed obyčejnosti našeho každodenního života se otvírá ještě něco jiného. Právě tady jde o to nejzajímavější... Hlubina našeho bytí, hlubina našich životů. Víme, že naše životy mají hlubiny. Ale jedna věc je vědět a druhá zakusit: tedy nahlédnout do této hlubiny, až se zatají dech. Připomenu jeden z krásných a výstižných obrazů používaných starými otci křesťanského Východu: Potkat Boha je jako, když člověk běží po horách v mlze a najednou se před ním otevře hluboká propast. Ani dna nedohlédneš. Máme své hlubiny. Každý bez rozdílu. Jedinci i celé lidstvo. Ani dna nedohlédneš...

Odpuštění a útěcha

Michal Hvězda

Staří Řekové viděli lidskou bytost jako dvě navzájem se doplňující části: tělo a duši. Setkal jsem se s novodobým, ale podrobnějším rozdělením, které mi přišlo zajímavé. Bylo to v textu dostupném v rámci postních duchovně-fyzických cvičení Exodus 90 (stať Discerning Desolation), který se věnoval oběma zmíněným pólům naší osobnosti.

Ono podrobnější rozdělení má navíc na zřeteli duchovní život.

Naše prožívání je zde rozděleno do šesti oblastí: fyzické, emoční, psychologické, morální, rozumové a duchovní. Naše myšlenky se, například, odlišují od emocí a náš duchovní život samozřejmě není jen psychologický nebo emoční. Na druhou stranu je velmi podstatné, že jsou tyto roviny propojeny.

Každé království vnitřně rozdělené pustne a dům za domem padá. (L 11, 7b)

Když například málo spím (fyzická rovina), mohou se moje pocity začít naplňovat obavami, až z toho mohu zakoušet úzkosti (psychologická rovina), což mi může bránit v soustředění při modlitbě (duchovní rovina).

Fyzická, emoční, psychologická a duchovní roviny jsou zde propojeny.

Na druhou stranu někdo prochází obdobím, kdy zakouší Boží lásku a Bůh jí/mu uděluje hluboký pokoj. To úplně rozptyluje psychické obavy, a naopak přináší velikou radost v emoční rovině.

Takový duchovní stav pak podporuje i bystrost úsudku; člověk ani nemusí tolik pociťovat svou fyzickou únavu. Ačkoliv jsou všechny tyto roviny naší osobnosti vzájemně propojeny, lze je přesto vnímat izolovaně a může být užitečné o nich tak i přemýšlet.

Tělo není jeden úd, nýbrž mnoho údů. (1 K 12, 14)

Ve všech těchto rovinách můžeme procházet útěchou nebo opuštěností (to je nejbližší překlad slov z originálu consolation a desolation, které jsem našel). Můžeme prožívat pokoj, štěstí, být odpočatí a sebevědomí. Také ale můžeme být fyzicky vyčerpaní nebo hladoví. Můžeme mít pocit smutku. A podobně.

Když pociťujeme opuštěnost, potřebujeme vědět, ve které z rovin má své kořeny. Tím, že je náš duchovní život propojen se všemi ostatními rovinami, může z nich být jeho kvalita snadno ohrožena. Odstranění příčiny,

kteřá sice není v duchovní rovině,
pak může vyřešit něco, co nás
brzdí třeba právě spirituálně.

*Musíte rozlišovat svaté od
nesvatého a nečisté od čistého.*

(Lv 10, 10)

Tady by se mohla objevit
námitka, že tak jednoduché to
přece není. Souhlasím. Sám se
trochu nemůžu ubránit dojmu, že
originální článek, ze kterého
čerpám, je typicky americký.
Návod, jakým vyřešit problém.

Ano, zní to trochu jako: toto dělej
a vše bude v pořádku.

Ale někdy přece jen to klubko
z informací, které přicházejí
z našeho nitra, sami, bez cizí
pomoci, ani rozmotat
nedokážeme. A když přece, kořen

opuštěnosti (nebo, chcete-li,
neútěchy) prostě nemusí jít
odstranit. Přesto ale určitě stojí za
to věnovat čas sami sobě.

Přemýšlet nad tím, co prožíváme,
co cítíme, a předkládat to Pánovi
v modlitbě.

Pane Ježíši, ty jsi vnitřní světlo,
které nás může celé proměnit,
pokud budeme chtít. Odpouštěj
nám, prosíme, když si cestu
k tobě sami sobě komplikujeme.
Dávej nám dostatek trpělivosti,
abychom vydrželi projít
obdobími, kdy zažíváme něco
složitého nebo těžkého.

Připomínej se nám ve chvílích
radosti, vždyť víme, že za vše
můžeme být vděční jen tobě.
Amen.

Tiché plody Ludmily Štěpánkové

Marcel Sladkowski

Na prahu loňského adventu jsme si s úctou připomněli pozeňnané 90. narozeniny sestry farářky Ludmily Štěpánkové, jejíž život a služba vždy stály poněkud ve stínu jejího manžela Vratislava Štěpánka. Není zřejmě divu: zatímco ona zůstávala tím, čemu se někdy v dobrém říká „venkovská“ farářka, on působil od konce 60. let na čelných místech diecéze (v letech 1968-1989 jako farář největší diecézní farnosti v Brně na Botanické ulici, v letech 1989-1999 jako biskup diecéze)

a celku církve v úřadu jejího pátého patriarchy (1991-1994).

Ve všech těchto úkolech jej od 50. let provázela manželka Ludmila, dcera manželů Weiserových z Jindřichova ve Slezsku, kde se narodila 3. prosince 1932. Děťství se svými blízkými prožila v Přerově, kde se také po roce 1945 zapojila do činnosti Jednoty mládeže při zdejší náboženské obci. Po maturitě na gymnáziu v roce 1951 pak vedla její cesta na Husovu fakultu, kde se při studiu seznámila se svým budoucím chotěm.

Manželé Štěpánkovi koncem 70. let 20. stol.

Po kněžském svěcení, které přijala z rukou patriarchy Františka Kováře v říjnu 1955 v Husově sboru v Praze-Vršovicích, nastoupila jako zatímní farářka v Soběslavi (1955–1958), poté rok sloužila v Třešti (1958–1959). Ustanovena tu byla k 15. srpnu 1958, týden před sňatkem s Vratislavem Štěpánkem, tehdy farářem v Náměšti nad Oslavou. Když se časem manželům narodily děti, převzala Ludmila Štěpánková službu pomocné duchovní v brněnských náboženských obcích v Černovicích (1959–1964), Králově Poli (1964), na Botanické (1964–1965) a opět v Černovicích (1965–1968). Poté, co byl Vratislav Štěpánek v roce 1968 ustanoven farářem v Brně na Botanické, požádala diecéze jeho manželku, aby po něm „na přechodnou dobu převzala duchovní správu v Náměšti.“ Provizorium se protáhlo na osm let, po které farářka dojížděla do náboženské obce vlakem, než se v roce 1976 vrátila pracovně do Brna jako farářka v Tuřanech, jehož Husův sbor v následujících letech zvelebovala. K tomu časem přibyla administrace náboženských obcí ve Znojmě (1985–1993) a Břeclavi (1994–2005). Tuřany se staly posledním a oblíbeným místem služby sestry farářky, která oficiálně skončila odchodem do důchodu v roce 2005. Ale v leccčem trvá vlastně stá-

le. Třeba v drobném souboru myšlenkově silných a jazykově precizních úvah, které jí vydala brněnská diecéze v roce 2008 pod názvem *Vejděte...* Odráží se v nich „úcta k Hospodinu a jemná láska k lidem“, jak se vyjádřil kněz a básník Zdeněk Svoboda. Nenápadné a tiché plody života a služby Ludmily Štěpánkové shrnuje též nová publikace, kterou brněnská diecéze připravila k devadesátinám sestry farářky. Jmenuje se *Manželé Štěpánkovi. Hluboký otisk víry*, a přináší mimo jiné barvitě svědectví syna Václava Štěpánka i vzpomínky dalších lidí, kteří se s ní a jejím mužem tak či onak setkávali. Knížečku lze získat na adrese diecéze – a věřte, že její četba stojí za to. *Pozn. red. Více informací o nové publikaci naleznete na str. 31*

Setkání mládeže v Brně

redakce

Již tradiční každoroční Setkání mládeže CČSH se v roce 2022 konalo v termínu 23.-25. září. Tentokrát v Chrámu Spasitele v Brně-Židenicích. Do Brna zamířilo kolem sedmdesáti mladých lidí z celé republiky. Program byl vskutku nabitý. Účastníci se mohli těšit na společné modlitby, pobožnosti, přednášky, workshopy, koncert křesťanské rapové kapely TowMeot a tradiční nedělní bohoslužbu.

Mladí a ti, kdo se mladí cítí, se začali scházet v pátek večer, aby se zaregistrovali a ubytovali. Následovali seznamovací hry na odstranění počátečních bariér. Po večeři pak proběhlo oficiální zahájení, interaktivní hra na zahradě a posezení při ohni, nebo v tzv. baru U Kříže. Všichni se těšili na sobotu, kdy je čekalo bohaté menu. Po ranní pobožnosti násled-

oval dopolední blok workshopů: Kresba tělem s Aničkou Radovou, Povídání o psaní se spisovatelkou Alenou Kastnerovou, nebo biblický workshop Kdy se jídá jablko s medem a proč?, který moderovala Eva Vymětalová-Hrabáková. Jako hosty měla dva kované biblisty Jiřího Beneše a Petra Šanderu. Po dobrém obědě v hostinci U Ferdinanda a po odpočinku pokračoval program workshopem Hrozba IT aneb jak si nenaběhnout na pěst pod vedením Pavly Richterkové. Paralelně probíhalo povídání na téma Země (spojení s přírodou a děkování za plody země) se skvělým Pavlem Hoškem, a také hudebně zážitkový program, kterého se neplánovaně ujal bratr biskup Juraj. Posledně jmenovaná hudební skupinka vytvořila svým spontánním tvořením originální pí-

seň Bagrista Jack, která se stala neoficiální hymnou setkání.

Večerní program byl ve znamení rapového tria TowMeot ze Slovenska. Navzdory prořídlému publiku kluci předvedli perfektní, profesionální výkon s nápaditými texty a s vlastním svědectvím, kterými doplňovali své písně. Chrám byl nabitý energií Ducha Svatého, takže se mezi lavicemi i tančilo a každý byl vystoupením TowMeot pozitivně zasažen. Sobotní večer byl uzavřen neformálními a přátelskými rozhovory.

Nedělní program vygradoval v songové bohoslužbě, kterou vedla naše hostitelka, sestra farářka Anna Štěpánková. Aktuálním kázáním posloužil bratr biskup Juraj. Na bohoslužbě přijala z rukou bratra biskupa svátost biřmování sestra Miriam

Chytilová. Všichni zúčastnění prožili hluboký dotek Ducha radosti, lásky a pokoje a můžou dosvědčit, že tato bohoslužba byla živá i díky skvělé kapele z náboženské obce Brno-Židenice, která bohoslužbu doprovázela. Celé setkání pak doprovázel bratr Jiří Pleva s kapelou vytvořenou z hudby chtivých účastníků.

Děkujeme Bohu za možnost sdílení, živého společenství, důvěry a upřímnosti, které se celým setkáním nesly. Máme radost, že setkání mládeže navštívil alespoň na chvíli i bratr patriarcha Tomáš Butta, který zatím na žádném setkání nechyběl. Děkujeme všem organizátorům za skvělé zážitky a hlavně díky Bohu za ochranu a požehnání. Nashledanou v Ostravě v září 2023.

Víkendovka pro mládež v Kuřimi

Matěj Pleva

O víkendu 17. až 19. 2. se v kuřimské skautské klubovně uskutečnilo setkání mladší mládeže, v návaznosti na předešlé ročníky a tábory. Na tuto akci se vlakem či automobilem sjeli účastníci z Brna, Olomouce, Ostravy, Prahy a z obcí v okolí těchto velkých měst. Setkali se buďto přímo na místě, nebo v Brně na nádraží, odkud společně přejeli na místo konání, kde je všechny čekal připravený program. Večerní soutěžní týmová hra, při níž si otestovali své znalosti, fyziku a zručnost. V sobotu výlet na rozhlednu Zlobice, kde poobědvali při výhledu na malebnou krajinu ve společnosti zvědavých koz a jednoho osla. Odpoledne, po návratu z túry a odpočinku, zachraňovali život

zraněnému muži a učili se principům první pomoci, jako třeba volání na záchrannou službu a základní ošetření zranění. To však vedoucím bylo málo a zadali jim, aby si sami uvařili večeři. Mládežníci se však úkolu zhostili statečně. Jejich špagety byly hodny kuchyně kuliňářských mistrů. Obměkčili jimi srdce vedoucích, kteří jim za odměnu pustili zábavný film a přidali k němu i nemálo dobrot. V průběhu setkání probíhaly vždy ráno a večer modlitby pod vedením emeritního biskupa Petra Šandery a na jeho nedělní bohoslužbě v kuřimském Farském sboru také akce končila. Účastníci obdrželi svačinu na cestu a rozjeli se do svých domovů.

Popeleční středa na Blanensku

Sestra Lidka z Vyškova

První den v postní době jsem s bratrem farářem Martinem Kopeckým navštívila několik bohoslužeb na různých místech našich farností. Začali jsme ve 13:00 hodin v Račicích, potom jsme jeli na 14:30 hodin do Vyškova, odtud na 15:45 hodin do Ježkovic, následně do Blanska na 17:30 hodin a v 19:00 hodin na Brťově se uzavřela naše postní pouť. Všude byly bohoslužby slavené s upřímností, pokorou a každé se svátostí pokání. Svátost pokání je pro mne vždy hlubokým duchovním zážitkem a věřím, že i pro všechny účastníky bohoslužeb. Těšíme se na letošní starokřesťanské, postní katecheze spolu s našimi katechumeny.

Bohoslužby na Kulaté bráně

Juraj Jordán Dovala

V NO Hodonín mají alternativní bohoslužby již mnohaletou tradici. Ze začátku probíhaly v místním Husově sboru, poslední dva roky jsme je přesunuli do čajovny Kulatá brána, která leží poblíž modlitebny. Účastníci bohoslužeb tak mohou zakusit příjemnou a vlnnou atmosféru čajovny, vychutnat si lahodný čaj, který připraví majitel mistr Tom, nebo jeho milá manželka Míša, a zároveň se nasytit duchovním slovem a inspirací. Alternativní bohoslužby jsou specifické také tím, že na nich vystupují zajímaví lokální hudebníci, kteří nenacvičují „písně ze Zpěvníku“, ale v hudebních vstupech prezentují svou vlastní tvorbu. Bohoslužby tak získávají svůj jedinečný charakter, který má přesah do všech stran – jak

umělecké tvorby, tak otevřené spirituality. Na bohoslužby jsou zváni všichni lidé bez rozdílu: věřící, nevěřící, hledající, pochybující, zranění, vyčerpaní, všichni, kteří touží po do-
teku s Bohem.

Zatím poslední alternativní bohoslužba se konala na Popeleční středu 22. 2. Účastníci se dotkli své pomínutelnosti v meditaci nad popelem svého života a vyslechli slova o pomíjivosti všeho, kromě Boha. Hudebně bohoslužbu doprovázela kapela Hodoňáci na útěku a skvěle sehrané duo Quicksends. Nadcházející alternativní bohoslužba se uskuteční na Zelený čtvrtek, bližší informace najdete na: ccshhodonin.cz.

Brněnská diecéze

Církve čs. husitské

Naše důrazy

- > Pro lásku Kristovu sledovat a zajímat se o svět kolem nás.
- > Naslouchat lidem, jejich otázkám, nadějím i problémům a dosvědčovat jim živého Krista.
- > Pokoušet se předávat poselství Ježíšovy dobré zprávy způsobem srozumitelným člověku dneška.
- > Uchovávat a rozvíjet hodnoty křesťanské tradice (tradice cyrilometodějské, svatováclavské, husitské a bratrské).
- > Usilovat o obnovu církve zejména zvěstováním Božího slova a slavením Ježíšovy večeře.
- > Připomínat, že křesťanská víra musí nést ovoce ve způsobu života.

Pokud

- > potřebujete duchovní pomoc
- > hledáte duchovní doprovázení
- > uvažujete o křtu
- > chcete si povídat o Bibli nebo o jiných tématech
- > hledáte přijetí a otevřené společenství

kontaktujte některého z našich duchovních

<https://www.ccsbbrno.cz/kontakty>

Proč Evangelium podle pláňat?

Petr Vaculovič

Loni v červnu bylo dokončeno padesátiminutové filmové dílko, vzniklé tvůrčím a hereckým úsilím pětáctyřiceti nadšenců, které dostalo název *Evangelium podle pláňat*. Až na vzácné výjimky bylo natáčeno v interiérech a exteriérech Husova sboru ČČSH v Hodoníně. Když jsem byl požádán, abych jako scénárista filmu jménem všech zúčastněných o snímku něco napsal do *Vinného kmene*, měl jsem pocit, že k počínu samému již není co dodávat. Na světlo Boží vyšlo, co vyjít muselo. Ten film je místy notně prostofeká

tragikomedie o jakémsi prapodivném, „sociálně vyloučeném“ lidském doupěti mimo prostor a čas, ve kterém odjakživa stojí barokně vyhlížející oltář. Zdánlivě nekonečná řada zdánlivě dobrých úmyslů nejpolitovánímhodnějšího hrdiny filmu se ukazuje být nakonec jen jeho formou útěku před jím samým, zatímco v kontejneru nalezená Bible spojuje světy na nic si nehrajícího křesťanství se světem na nic si nehrajícího, z agnosticizmu vycházejícího odporu ke všemu institucionálnímu a (z osobního úhlu pohledu) zoufale neima-

ginativnímu. Konec příběhu samozřejmě nevyzradím, ale je asi daleko méně překvapivý, než by divák očekával. Možná proto, že plynutí našeho života také většinou nepřináší žádné fascinující pointy. To hlavně kolem nás a v nás, mnohdy nepozorovaně, se děje neustálý, bytostně fascinující Boží zázrak. Pohříchu, aniž by si toho byl často člověk vůbec všimnul.

Pro doplnění snad několik zajímavostí. Scénář filmu byl dokončen na Dušičky Léta Páně 2021, o týden později mělo být zahájeno natáčení. Vzhledem k tomu, že v tom čase přemohlo některé hybatele produkce filmu virové onemocnění, proběhlo natáčení prvních scén až 6. ledna 2022. Původní rozpočet nákladů filmu byl opravdu směšný - kolem 20 000 Kč, náklady byly nakonec i díky až neuvěřitelnému zápalu všech účinkujících a spolupracujících dokonce sníženy o celou polovinu. Ještě v den (a po celou předcházející noc) plánované premiéry filmu v hodonínském kině Svět 4. června 2022 se na filmu pracovalo, nicméně premiéra se jako zázrakem stihla. Tvůrci filmu se dohodli, že snímek bude mít v titulcích pouze jména svých tvůrců a herců, bez dalšího upřesnění způsobu a rozsahu jejich účasti na vzniku filmu. Filmovou komunitu i tento fakt jakoby o to více semknul. Když se v den premiéry filmu (nikoli v souvislosti s jeho natáčením) vážně zranil jeden z jeho her-

ců, modlilo se k Hospodinu za jeho uzdravení i několik zúčastněných ateistů a jeden hinduista. Dnes je náš zraněný kolega již zcela zdrav. Hospodin budiž pochválen.

Na závěr přidám pokus o svou odpověď na otázku, proč je názvem filmu zrovna „Evangelium podle pláňat“. Snad proto, že svět trpí nedostatkem dobrých zvěstí z míst, odkud by měly přirozeně přicházet. Pokud se tento přirozený prostor dobrých zvěstí v tomto smyslu podařilo našim filmem alespoň o píď zvětšit, pak splnil své poslání. Možná nejvýstižněji film charakterizoval bratr farář Lukáš Bujna, když o něm hovořil jako o filmu „eucharistickém“.

Snímek najdete po zadání jeho názvu na Youtube a můžete tak sami posoudit, co a v jaké míře se jeho natočením podařilo, co v něm bylo marnou snahou a co třeba až nepřijatelnou opovázlivostí, či pošetilou naivitou.

V průběhu roku 2023 plánujeme natočit další film s názvem „Ticho tam!“. Měl by být zcela beze slov. Bude o světě, kde vše již bylo řečeno, ale doposud málo prožito. Jen obraz, zvuky a hudba.

Svobodní a sobě rovní

Lucie Rybová, Mikuláš Vymětal: Svobodní a sobě rovní, Eman 2021

Miroslav Kubiček

„Všichni lidé rodí se svobodní a sobě rovní co do důstojnosti a práv. Jsou nadáni rozumem a svědomím a mají spolu jednat v duchu bratrství.“

Všeobecná deklarace lidských práv, hlava I

V roce 2021 vydalo pražské nakladatelství EMAN (založené a vedené farářem Českobratrské církve evangelické Tomášem Trusinou, se kterým jsme před několika lety otiskli v našem časopise rozhovor), ve spolupráci s Českým helsinským výborem, knihu s výše uvedeným názvem. Podtitul knihy zní: 33 let boje za lidská práva: historie, současnost a poslání Českého helsinského výboru. Publikaci sestavili evangelický farář Mikuláš Vymětal a ředitelka Českého helsinského výboru Lucie Rybová. Český helsinský výbor (dále ČHV) byl založen koncem roku 1988, jako další z hnutí, které si vzalo za úkol kontrolovat dodržování lidských práv v tehdejší ČSSR (vedle Charty 77 a Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných – VONS). Tehdejší ČSSR byla totiž jedním ze signatářů konference o bezpečnosti a spolupráci v Evropě v srpnu 1975 (podepsalo 33 evropských zemí, USA a Kanada). Součástí usnesení byla i lidská práva. Ta ovšem ve východním bloku samo-

zřejmě respektována nebyla. U nás byla nejbližší reakcí Charta 77, následně VONS a pak se připojil ČHV. V čele těch, kteří výbor založili, stál profesor Jiří Hájek, předsedkyní byla až do své smrti v prosinci 2019 Táňa Fišerová. Z dalších osobností můžeme jmenovat např. Libuši Šilhánovou, Václava Malého, Annu Šabatovou, Petra Uhla a další. Kniha mapuje těch pár desetiletí existence a činnosti ČHV. Je rozdělena na několik částí. První tvoří přiblížení osobností, které ve výboru pracovaly. Jsou to vzpomínky a rozhovory. Není jistě náhodou, že po vzpomínce na Jiřího Hájka a Libuši Šilhánovou je první rozhovor s Václavem Malým; křesťané, resp. křesťanský duch, křesťanská myšlenka, hrála ve výboru vždycky důležitou úlohu. Bez toho vlastně lze o lidských právech jen stěží hovořit. Ostatně úvodní slovo ke knize napsal Ivan Štampach... O současném zaměření ČHV hovoří Lucie Rybová. To, že se v roce 1989 u nás zhroutil totalitní režim,

v žádném případě neznamená, že by výbor pozbyl smyslu. Problémů je stále víc než dost: ochrana práv dětí, ochrana žen, vězeňství, práva seniorů, zdravotně postižených atd. atd. Jsou také situace, kdy ČHV překračuje hranice státu, zastává se např. čínských křesťanů, kteří u nás žádají o azyl ap.

Další částí knihy je anketa, v níž zakladatelé ČHV odpovídají na otázku, v čem tehdy, ale i v novém tisíciletí, spatřují smysl a poslání organizace. „Živě si vzpomínám na dobu vzniku Helsinských výborů ve světě a zejména na založení jeho československé pobočky, na níž jsem se rovněž podílel. Doba se změnila, padla železná opona a naše společnost je svobodná. Nezmezila však – pouze změnila svou podobu

– ohrožení či dokonce porušování občanských práv. Práce Českého helsinského výboru má proto i na počátku 21. století svůj hluboký smysl,“ řekl k tomu Václav Havel.

Dále v této anketě hovoří Petr Uhl, Ivan Štampach, Dana Syslová, Táňa Fišerová...

V poměrně krátkém, ale podrobném oddíle je popisován dopad helsinské konference v sovětském bloku. Věnuje se nejenom období tzv. studené války, ale také postoje USA k sovětskému bloku. V důsledku helsinské konference, jejíž dohodu považoval Brežněvův režim za své vítězství, ale naopak vznikla v sovětském bloku opozice, která v závěrečném aktu našla legální podklad pro svou činnost. V tomto bloku ovšem byla opozice samozřejmě tvrdě potlačována, jak

FEDERÁLNÍ MINISTERSTVO VNITRA

Č.j.: OV—039/A—89

20. X. 1989

TAJNÉ!

Výtisk č. 13

Počet listů: 14

DENNÍ SITUAČNÍ ZPRÁVA č. 157

Zamezení plenárnímu zasedání nelegálního Čs. helsinského výboru

Dne 19.10.1989 bylo realizováno opatření s cílem zabránit konání plenárního zasedání nelegálního tzv. Čs. helsinského výboru (ČSHV) v restauraci U Piaristů v Praze 1, Panská 1. Účastníci zasedání ČSHV, kteří se začali scházet před jedenáctou hodinou, byli předváděni na útvar SNB k podání vysvětlení podle § 19 zákona č. 40/74 Sb., v souvislosti s přípravou nelegálních struktur na konfrontační vystoupení 28. října. Postupně byli předvedeni: Jiří HAJEK, Michal DYMAČEK, Ladislav LIS, Emanuel MANDLER, Josef DANISZ, Radim PALOÚŠ, Martin PALOÚŠ, Eva KANTŮRKOVÁ, Rita KLIMOVÁ, Anna LORENCOVÁ, Bohumil DOLEŽAL, Rudolf BATTĚK, Jan ŠTERN, Luboš RYCHVALSKÝ, Jan DUS a Jerry LEIBL, pracovníce Helsinskí watch, která byla ihned po zjištění totožnosti propuštěna.

Další účastníci, kteří se měli zasedání ČSHV zúčastnit, zejména Václav HAVEL a Václav MALÝ, se po zjištění, že je v prostoru restaurace prováděno opatření, místu vyhnuli.

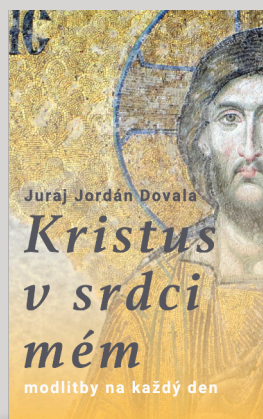
Krátce po 11. hodině se na místo dostavili též představitelé Mezinárodní helsinské federace pro lidská práva (IHF) Gerald NAGLER a Karel von SCHWARZENBERG, vůči kterým však nebyla žádná opatření prováděna.

Všechny osoby, které byly předvedeny k podání vysvětlení, se odmítly k věci vyjádřit. Do zápisu o vypovědi bylo všem vysloveno varování před organizováním provokací v souvislosti s 28. říjnem a účasti na nich. V 15,00 hodin byl jako první propuštěn Jiří HAJEK, který byl současně pozván na 20.10.1989 na OPV Praha 10 k převzetí cestovního pasu. Ostatní byli postupně do 18,00 hodin propuštěni. Je zajištěna jejich další kontrola.

o tom svědčí i akce proti Chartě 77, VONSu ad. Celý článek VII Závěrečného aktu, který se týkal respektování lidských práv a základních svobod, včetně svobody smýšlení, svědomí, náboženství nebo přesvědčení, je pak v knize otištěn.

V další části přibližuje Mikuláš Vymětal příklady ze zpráv a aktivit ČHV. Týká se to např. práv dětí, žen, seniorů, sexuálních menšin, dále jde o projevy rasismu, o náboženské menšiny, uprchlíky, zdravotně postižené, bezdomovce aj. V závěrečné části Lucie Rybová přibližuje aktuální témata, jimiž je zapotřebí se věnovat. Opět jsou to práva dětí, žen, seniorů, lidí ve výkonu trestu a vazby aj. V doslovu

Lucie Rybová píše: „Děni v uplynulých měsících nám ukázalo, že velmi zásadní je to, jak se v krizových situacích zachováváme. Zda zachováme chladnou hlavu, nepodleháme emocím, jako je strach, a za všech okolností budeme myslet nejen na sebe, ale i na druhé lidi kolem.“ Je velice prospěšné a přínosné, že tato kniha vyšla. Zdaleka ne každý má o šíři a náročnosti práce Českého helsinského výboru představu, kniha pak doslova v této oblasti šíří osvětu. Díky za to, že si Lucie Rybová a Mikuláš Vymětal dali tu nesmírnou práci a knihu sestavili.

Kristus v srdci mém – modlitby na každý den

Juraj Jordán Dovala

Modlitba je jako paprsek slunce, kam dopadne, tam rozjasní prostor a prosvětí jej. Předkládám tuto knížku modliteb v dobré víře, že bude sloužit nejen společenství při liturgiích a různých setkáních, ale také jednotlivcům k osobnímu rozjímání a meditaci. Vytváří palouček důvěry a smíření pro živý a nepřetržitý dotek Ducha Svatého – Ducha lásky, moudrosti a krásy.

140,- Kč

Tři liturgie (dotisk)

/vydání pro duchovní/

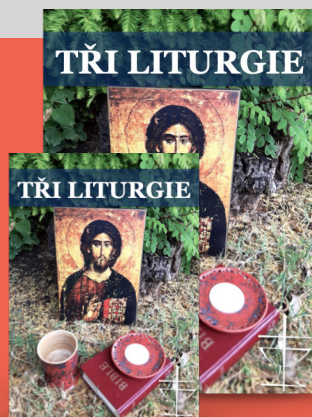
Vydání tří liturgií - Liturgie pro menší společenství (Petra Šandery), Liturgie v duchu starokřesťanské tradice (Juraj Jordána Dovaly) a Eucharistické liturgie z Limy.

100,- Kč

Tři liturgie (dotisk)

Zkrácená verze pro obec.

25,- Kč

Manželé Štěpánkovi

Hluboký otisk víry

Vzpomínat na rodiče faráře není pro syna, který vyrůstal v době nejtužší ateistické propagandy, jednoduché. Přiznávám bez mučení, že mi často nebylo milé, když se ve škole i jinde poukazovalo na můj původ, a to někdy i dosti neomaleně, ale jak člověk dospíval, byl na ten svůj původ stále hrdější.

Václav Štěpánek

110,- Kč

OBJEDNÁVKY / Brněnská diecéze ČČSH

email: dieceze@ccshbrno.cz, telefon: +420 532 162 111

Hleďte na Ukřižovaného a veškerá
námaha se vám bude zdát lehká.

Terezie z Avily

ccshbrno.cz